

สรุปกฎหมาย

วิ.แพ่ง ภาค 1 เล่ม 2

พยานหลักฐาน

Deedee e-book

สารบัญ

หลักทั่วไป.....	1
การวินิจฉัยข้อเท็จจริง.....	2
• ศาลต้องใช้พยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยข้อเท็จจริง (ม. 84).....	2
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	4
ภาระการพิสูจน์.....	6
• การกำหนดประเด็นข้อพิพาท.....	6
• ภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริง (ม. 84/1).....	8
• สิทธิการนำพยานหลักฐานเข้าสืบ (ม. 85).....	11
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	12
พยานหลักฐานที่รับฟังได้.....	15
• พยานหลักฐานที่รับฟังได้ (ม. 87).....	15
• พยานหลักฐานที่ศาลปฏิเสธไม่รับฟัง (ม. 86).....	15
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	16
หลักเกณฑ์ทั่วไปของการนำสืบพยานหลักฐานประเภทต่าง ๆ	17
พยานหลักฐาน.....	17
• เอกสารที่เป็นพยานหลักฐานต้องเป็นต้นฉบับ (ม. 93).....	17
• กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง (ม. 94).....	19
พยานบุคคล.....	22
• พยานบุคคลที่รับฟังได้ (ม. 95).....	22
○ คุณสมบัติของพยานบุคคล (ม. 95 วรรค 1).....	22
○ การดำเนินการเมื่อไม่สามารถรับฟังพยานบุคคล (ม. 95 วรรค 2).....	22
• พยานบอกเล่า (ม. 95/1, ม. 104 วรรค 2).....	23
• พยานที่เป็นคนหูหนวกหรือเป็นใบ้ (ม. 96).....	23
• การอ้างตนเองหรือคู่ความอีกฝ่ายเป็นพยาน (ม. 97).....	24
• การอ้างผู้มีความรู้เชี่ยวชาญเป็นพยาน (ม. 98).....	24
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	25

การนำพยานหลักฐานเข้าสืบ.....	27
การยื่นบัญชีระบุพยาน.....	27
• การยื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรก (ม. 88 วรรค 1).....	27
• การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม (ม. 88 วรรค 2).....	28
• การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นแล้ว (ม. 88 วรรค 3).....	29
การยื่นสำเนาเอกสารที่เป็นพยานหลักฐาน.....	30
• กรณีที่ต้องยื่นสำเนาเอกสาร (ม. 90).....	30
• กรณีที่ไม่ต้องยื่นสำเนาเอกสาร (ม. 90).....	31
○ ข้อยกเว้นกรณีเอกสารชุด.....	32
○ ข้อยกเว้นกรณีเอกสารอยู่ในความครอบครองของผู้อื่น.....	32
○ ข้อยกเว้นเพิ่มเติม.....	32
การนำพยานหลักฐานเข้าสืบโต้แย้ง.....	33
• การนำสืบพยานหลักฐานเพื่อหักล้างพยานของคู่ความฝ่ายอื่น (ม. 89 วรรค 1).....	33
• การห้ามนำพยานหลักฐานมาสืบเพื่อหักล้างพยานของคู่ความฝ่ายอื่น (ม. 89 วรรค 2).....	33
หลักเกณฑ์อื่น ๆ.....	34
• การอ้างพยานหลักฐานร่วมกัน (ม. 91).....	34
• คำเบิกความหรือพยานหลักฐานที่เป็นความลับหรือไม่อาจเปิดเผย (ม. 92).....	34
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	35
วิธีการนำสืบพยานหลักฐาน.....	36
หลักเกณฑ์ทั่วไปของการนำสืบพยานหลักฐาน.....	36
• การให้โอกาสเต็มที่ในการฟังการพิจารณาและใช้สิทธิเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา (ม. 103).....	36
• ศาลที่สืบพยานหลักฐาน (ม. 102 วรรค 1).....	36
• การมอบอำนาจให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน (ม. 102 วรรค 2-4).....	37
• การแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานศาลหรือเจ้าพนักงานอื่นสืบพยานหลักฐานนอกศาล (ม. 103/1).....	38
• ศาลมีอำนาจสั่งตรวจบุคคล, วัตถุ หรือสถานที่ หรือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ (ม. 99).....	38
• การสืบพยานตามวิธีที่คู่ความตกลงกัน (ม. 103/2).....	39
• การให้คู่ความอีกฝ่ายยอมรับข้อเท็จจริง (ม. 100).....	40
การสืบพยานหลักฐานก่อนถึงเวลานำสืบ.....	41
• การขอสืบพยานหลักฐานไว้ล่วงหน้า (ม. 101).....	41
• การสืบพยานหลักฐานโดยเร่งด่วน (ม. 101/1).....	42

การมีคำสั่งให้ยึดหรือส่งพยานหลักฐาน.....	43
• การดำเนินการเมื่อศาลสั่งให้ยึดหรือส่งพยานหลักฐาน (ม. 101/2).....	43
การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสืบพยาน.....	43
• การออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐาน (ม. 103/3).....	43
การวินิจฉัยพยานหลักฐาน.....	44
• อำนาจของศาลในการวินิจฉัยพยานหลักฐาน (ม. 104 วรรค 1).....	44
• กรณีที่ศาลต้องใช้ความระมัดระวังในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (ม. 104 วรรค 2).....	44
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐาน.....	45
• การชดใช้ค่าธรรมเนียมจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องพยานหลักฐาน (ม. 105).....	45
การมาศาลของพยานและการซักถามพยาน.....	46
การออกหมายเรียกพยาน.....	47
• การขอออกหมายเรียกพยาน (ม. 106 วรรค 1).....	47
• กรณีที่ห้ามออกหมายเรียกพยาน (ม. 106/1).....	47
• รายละเอียดของหมายเรียกพยาน (ม. 106 วรรค 2, วรรค 3).....	48
• การออกหมายเรียกเพื่อสืบพยานนอกสถานที่ (ม. 107).....	48
หน้าที่ไปศาลของพยาน.....	49
หน้าที่ไปศาลตามหมายเรียก.....	49
• พยานที่ได้รับหมายเรียกต้องไปศาล (ม. 108).....	49
การดำเนินการเมื่อพยานไม่ไปศาล.....	50
• การดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไปเมื่อพยานไม่ไปศาล (ม. 110, ม. 111).....	50
หน้าที่ของพยานเมื่อไปศาล.....	51
หน้าที่สาบานหรือปฏิญาณตน.....	51
• พยานต้องสาบานหรือปฏิญาณตนก่อนเบิกความ (ม. 112).....	51
หน้าที่เบิกความ.....	52
• พยานต้องเบิกความด้วยวาจา (ม. 113).....	52
• ผู้ที่มาเป็นพยานโดยไม่เบิกความหรือตอบคำถามได้ (ม. 115).....	52

• ห้ามเบิกความต่อหน้าพยานอื่นที่จะเบิกความภายหลัง (ม. 114).....	52
○ การห้ามเบิกความต่อหน้าพยานอื่นที่จะเบิกความภายหลัง (ม. 114 วรรค 1).....	52
○ กรณีพยานเบิกความโดยฟังคำพยานคนก่อนแล้ว (ม. 114 วรรค 2).....	53

ตัวอย่างคำพิพากษา..... 54

ขั้นตอนการซักถามพยาน..... 55

• การสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของพยาน (ม. 116).....	55
• ขั้นตอนการซักถามพยาน (ม. 117).....	55
• สิ่งที่คุณความสามารถถามพยานได้ (ม. 118).....	56
○ การห้ามคุณความฝ่ายที่อ้างพยานใช้คำถามนำ (ม. 118 วรรค 1).....	56
○ สิ่งที่คุณได้ในการถามถึง (ม. 118 วรรค 2).....	57
○ สิ่งที่คุณห้ามถามพยาน (ม. 118 วรรค 3).....	57
○ ศาลมีอำนาจชี้ขาดว่าให้ใช้คำถามได้หรือไม่ (ม. 118 วรรค 4).....	57
• ศาลมีอำนาจซักถามพยานเพิ่มเติม (ม. 119 วรรค 1).....	58
• พยานหลายคนเบิกความขัดกัน (ม. 119 วรรค 2).....	58

ตัวอย่างคำพิพากษา..... 58

การใช้บันทึกถ้อยคำแทนการซักถามพยาน..... 59

กรณีผู้ให้ถ้อยคำมีถิ่นที่อยู่ในประเทศ..... 59

• การขอใช้บันทึกถ้อยคำแทนการซักถาม (ม. 120/1 วรรค 1+2, ม. 104 วรรค 2).....	59
• พยานต้องมาตอบคำซักถามเพิ่มเติม. คำถามค้าน และคำถามถึง (ม. 120/1 วรรค 3+4, ม. 104 วรรค 2).....	60

กรณีผู้ให้ถ้อยคำมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ..... 61

• การใช้บันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำที่มีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ (ม. 120/2, ม. 104 วรรค 2).....	61
--	----

รายการของบันทึกถ้อยคำ..... 61

• รายการที่ต้องระบุในบันทึกถ้อยคำ (ม. 120/3).....	61
---	----

การสืบพยานโดยการประชุมทางจอภาพ..... 62

• หลักเกณฑ์การสืบพยานโดยประชุมทางจอภาพ (ม. 120/4).....	62
--	----

การดำเนินการเมื่อพยานเบิกความแล้วเสร็จ..... 63

• การอ่านคำเบิกความและให้พยานลงลายมือชื่อ (ม. 121).....	63
• พยานเบิกความเสร็จยอมหมดหน้าที่ (ม. 109).....	64

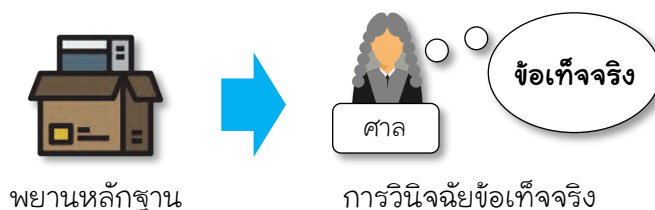
การนำพยานเอกสารมาสืบ.....	65
เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานได้.....	66
การใช้ต้นฉบับ.....	66
• เอกสารที่เป็นพยานหลักฐานต้องเป็นต้นฉบับ (ม. 93).....	66
การนำต้นฉบับมาแสดง.....	67
• การนำต้นฉบับมาแสดงต่อศาล (ม. 122 วรรค 1).....	67
• การนำส่งต้นฉบับเพื่อให้ศาลหรือคู่ความอีกฝ่ายตรวจสอบ (ม. 122 วรรค 2).....	68
การดำเนินการกรณีต้นฉบับอยู่ในความครอบครองของผู้อื่น.....	69
• ต้นฉบับอยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่าย (ม. 123 วรรค 1).....	69
• ต้นฉบับอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก, ราชการ หรือเจ้าหน้าที่ (ม. 123 วรรค 2).....	69
คู่ความไม่ยื่นต้นฉบับหรือทำให้ต้นฉบับไร้ประโยชน์.....	70
• คู่ความที่อ้างเอกสารไม่นำมาหรือยื่นต้นฉบับ หรือทำให้ต้นฉบับไร้ประโยชน์ (ม. 124).....	70
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	70
การคัดค้านการนำเอกสารมาใช้เป็นพยานหลักฐาน.....	71
• การคัดค้านเอกสาร ก่อนการสืบพยานเอกสารเสร็จ (ม. 125 วรรค 1).....	71
• การคัดค้านเอกสาร หลังสืบพยานเอกสารเสร็จ (ม. 125 วรรค 2).....	72
• การห้ามคัดค้านการนำสืบเอกสาร (ม. 125 วรรค 3).....	72
• การชี้ขาดความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร (ม. 126).....	73
• ข้อเสนอพื้นฐานสำหรับเอกสารมหาชน (ม. 127).....	73
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	74
การขอรับต้นฉบับคืน.....	75
• การขอรับต้นฉบับคืนไปจากศาล (ม. 127 ทวิ).....	75
การตรวจพยานและการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญโดยศาล.....	76
การตรวจพยานบุคคลหรือวัตถุ.....	77
• การตรวจพยานหลักฐานที่เป็นบุคคลหรือสิ่งはりิมทรัพย์ (ม. 128).....	77
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	77

การตรวจพิสูจน์โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์.....	78
อำนาจของศาลในการสั่งตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์.....	78
• ศาลมีอำนาจสั่งตรวจโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (ม. 128/1 วรรค 1)..... • ศาลมีอำนาจสั่งตรวจตัวอย่างทางชีวภาพ (ม. 128/1 วรรค 3)..... • การตรวจทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้ศาลวินิจฉัยคดีได้ โดยไม่ต้องสืบพยานอื่นอีก (ม. 128/1 วรรค 2).....	78 78 79
การดำเนินการกรณีคู่ความไม่ยินยอมให้ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์.....	79
• คู่ความไม่ยินยอมให้ตรวจทางวิทยาศาสตร์ (ม. 128/1 วรรค 4).....	79
ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์.....	80
• ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ (ม. 128/1 วรรค 5).....	80
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	80
การแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ.....	81
• การตรวจบุคคล, วัตถุ หรือสถานที่ หรือตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ (ม. 99)..... • คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ (ม. 98)..... • การแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ (ม. 129)..... • ขั้นตอนการให้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (ม. 130).....	81 81 82 83
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	83

หลักทั่วไป

การวินิจฉัยข้อเท็จจริง

ศาลต้องใช้พยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยข้อเท็จจริง (ม. 84)

ข้อยกเว้น

- ข้อเท็จจริงที่รู้กันทั่วไป
- ข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้ง
- ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ายอมรับในศาล

- พยานหลักฐาน จะแบ่งเป็น พยานบุคคล, พยานเอกสาร, พยานวัตถุ และพยานผู้เชี่ยวชาญ
- พยานหลักฐานที่จะนำมาใช้พิจารณาคดีได้ ต้องเป็นพยานหลักฐานในสำนวน = นำสืบตามกฎหมายว่าด้วยการสืบพยานหลักฐาน ตาม ป.วิแพ่ง

ข้อยกเว้น

- ข้อเท็จจริงที่รู้กันอยู่ทั่วไป เช่น เรื่องธรรมชาติ หรือความหมายทั่วไปในคำภาษาไทย
- ข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้ง
 - เช่น กรณีที่กฎหมายกำหนดข้อสันนิษฐานเด็ดขาด เช่น การกำหนดว่า “ให้ถือว่า” หรือการพิจารณาคดีแพ่งต้องถือตามข้อเท็จจริงในคดีอาญา ตาม ป.วิอาญา ม. 46
- ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ายอมรับในศาล
 - ต้องเป็นการรับในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยศาลรับรู้
 - หากมีการรับในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแล้ว ศาลจะไม่สามารถรับฟังพยานหลักฐานเป็นอย่างอื่น
 - ในกรณีมีคู่ความร่วม คำรับของคู่ความเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ทำคำรับ ไม่มีผลผูกพันคู่ความร่วมคนอื่น เพราะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เสื่อมเสียแก่คู่ความร่วมคนอื่น
 - จำเลยจะรับในคำให้การโดยยอมรับตามที่โจทก์กล่าวอ้าง หรือไม่ปฏิเสธฟ้อง ก็ได้
 - คำทำ
 - เป็นการตกลงกันในประเด็นแห่งคดี หรือถือว่ายอมรับข้อเท็จจริงตามที่อีกฝ่ายกล่าวอ้าง โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน เช่น การทำสาบาน, การทำตามคำเบิกความของพยาน, การทำให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ, การทำให้ถือเอาผลคดีอีกเรื่องหนึ่ง, การทำให้ศาลวินิจฉัยหน้าที่นำสืบ
 - ถ้าคำทำชอบด้วยกฎหมาย = มีผลผูกพันคู่ความ และผู้ที่เข้ามารับมรดกความ + คู่ความไม่สามารถถอนคำทำ + ศาลต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาตามคำทำนั้น